

Iskate, izvenredni podeljki, vsak dan jutraj. Uredništvo: ulica sv. ...
 Asilkega št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se pošiljajo uredništvu ...
 pisma se ne sprejemajo, rokopisi ...
 Anton Cerbec. — Lastni tiskarna ...
 znanila za mesec: L. 7. —, 3. avgusta 1923. — letu L. ...
 Za tiskanje stroškov 4 ...
 za uredništvo in upravo št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trzin in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...
 širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov ...
 osmrtnice, zabavne, postarice in vabila po L. 1. —, oglasi denarnih ...
 um po L. 2. — Mail oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L. 2. — Oglasi ...
 naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trzin, ulica sv. ...
 Frančiška Asilkega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

„I NOSTRI SLOVENI“

Novinar Gino Piva je imel razgovor z gospodom profesorjem Francesco Musonijem, ki ga na italijanski strani štejejo med odlične geografe in med najbolj spoštovane moške „della vecchia Slavia italiana“. Gino Piva je priobčil vsebino tega razgovora o „naših Slovincih“ v bolonjskem listu „Il Resto del Carlino“. Tržaški „Il Popolo“ prinaša posnetek iz tega poročila, iz katerega posnemljemo mi:

Ker podatki ljudskega štetja iz leta 1923. niso še objavljeni, se opira Musonij na podatke prejšnjega avstrijskega štetja. Glasov avstrijskih statistik je po rapalski pogodbi priključenih Italiji 461.000 Slovincov: 326.000 Slovincov in 135.000 Hrvatov. K priključenim Slovincem je treba pristevati tudi 35.000 Slovincov, ki so že znani po svoji vdanosti napram Italiji. Po najnovejših neuradnih računih pa iznaša skupno število Slovincov, sedaj državljanov Italije, le nekaj malega nad 300.000. Med prebivalstvom nove italijanske pokrajine z 1.028.294 duš jih utegne biti okoli 180.000.

Slovinci so najzapranejši del Jugoslovenov. Med tremi plemeni, ki tvorijo Jugoslavijo, so Slovinci najmanjši po številu. Štejejo le en milijon in 450.000 duš. Drugi so priključeni k Italiji, Avstriji in Madžarski.

Gino Piva je vprašal Musonija, kako sodi o čustvovanju Slovincem napram Italiji. Poslednji je odgovoril, da so Slovinci doživeli grozno razočaranje, ker se jim niso izpolnile velike nade, ki so jih stavili v pariško konferenco. Ko govorijo Slovinci o teh naših krajih, jih imenujejo „nedorečene“. Pravijo, da amputacija, ki jo je izvršila Italija nad njimi, je nedopustna za tak maloštevilni narod. Zdi se — meni Musonij — da čuti tako tudi kak Slovenec, ki je danes državljan Italije. Temu da se ni čuditi po dolgem tradicionalnem sovraštvu Slovincem proti Italiji. K takemu sovraštvu jih je vzgajala Avstrija in se ne more zahtevati, da bi se njihova duševnost naenkrat izpremenila. Posebno še, ker so mnogi še danes v krivi veri, da je italijanska vladavina v teh krajih le začasna in da ni definitivna. Vendar pa začnemo bistrovidejši spoznavati svoj položaj. Ker so inteligentni in praktični, vidijo, da ne bi bilo le brezkoristno, marveč tudi škodljivo, če bi se nadalje borili proti stvari, ki se ne da več izpremeniti. Ko se je v avtomobilu vozil po slovenskih krajih, se je Musonij uveril, da jih je že precej, ki so začeli logično presojeti in ki razumejo težnjo neizprosno Mussolinijevega gesla: „Smo na Snežniku in tam ostane!“ Italija, dežela s 40 milijoni prebivalcev, se ne more na kogarsibodi korist odreči nobene dela svoje zemljišne površine; ne more pustiti v rokah tuje države pokrajino, ki tvori vzhodna vrata v njeno hišo, skozi katere so prihajale barbarske invazije. Ni krivda na strani Italije na tem, da je del Slovincem — ki pa so jim dovoljene iste razmere kakor drugim državljanom kraljestva — prišel v njene naravne meje. Sicer pa je število teh Slovincem naravnost neznatno v primeri z drugorodnimi

manjšinami, priključenimi k Jugoslaviji. Take pametne sodbe je čul g. Musonij v marsikaterem slovenskem kraju. Našel pa je tudi takih, ki so že navdušeni za italijansko superijorno civilizacijo. Nekateri so mogli že občudovati lepoto italijanskih mest, neštevne zaklade umetnosti, naravne lepote vsake vrste. Mnogi so začeli že razumovati italijanski jezik. V Senožečah, Vipavi, Ajdovščini in tako dalje je čul otroke, ki so krasno govorili italijanski jezik že po par letih pouka. Na kratko: nedvomljivi znaki kažejo, da si italijanska civilizacija opira pot po vsej soški dolini.

Slednjič je izrazil g. Musonij svojo trdno vero, da predliska železnica, ki se ima zgraditi, ne bo služila le varnosti Italije in razvoju njene trgovine, marveč da bo tudi prispevala k bratstvu med prebivalstvom ob meji.

Bo že treba daljšega razgovora z gospodom Musonijem, da mu pokažemo, kako je on na svojem potovanju v avtomobilu gledal stvari in ljudi le skozi naočnike, ki si jih je nalašč priredil za — svoje namene. Dokazati mu hočemo, kako opira svoja izvajanja na krive premise, in kako — kjer so te kolikortoliko veljavne — izvaja iz njih povsem krive zaključke. Za danes naj posnemamo iz izjav Musonija tudi tisto, kar „Popolo di Trieste“ ni posnel.

O Slovincih se govori — je dejal — sedaj dobro, sedaj slabo, v tem ali onem smislu, kakor se že govori iz simpatije ali antipatije. Za Italijane pa je potrebno, da jih spoznajo točno in objektivno. Pred vsem je treba naglasiti, da so Slovinci med Jugoslovenci najbolj izobraženi, ker imajo komaj 14 odstotkov analphabetov. Tako kulturo so si ustvarili v dveh treh generacijah, po velikem delu vsled civilizatorne vpliva Nemcev in Italijanov, s katerimi so bili v stikih. V letu 1844. so imeli Slovinci — ugotavlja Musonij — en sam list. V letu 1922. pa so jih imeli 141, med temi 108 v Jugoslaviji, 1 v Avstriji, 15 v Ameriki in 17 v Italiji! Od Nemcev so pridobili tudi resnost temperamenta. Zato jih Francozi čisto imenujejo Čehi v minijaturi. Malo dežel je v Evropi, ki bi imele — v razmerju s številom prebivalstva — toliko društev razne vrste: vzgojnih, šolskih, znanstvenih, delavskih, dijaških, telovadnih, športnih, gospodarskih, političnih, verskih, pevskih, glasbenih itd. Posebno da je treba omeniti nekatere kulturne in narodno-propagandistične. Med temi Družbo sv. Mohorja, ki je imela v letu 1919. 95.000 članov in je razdelila 480.000 tiskanih izvodov med prebivalstvo izpod 1½ miliona duš. Potem družbo sv. Cirila in Metoda z mnogimi podružnicami in 20.000 člani in z nalogi, da širi slovenski jezik, posebno tudi v Trstu. K tej se je po vojni pridružila Slovenska Matica, ki zasleduje svoje namene tudi v Juljski Krajin in na Koroskem. Te organizacije niso razpredle le po vsej Sloveniji, pripadajoči k Jugoslaviji, marveč jih je mnogo še sedaj tudi v slovenskih krajih, pripadajočih Italiji.

Teh ugotovitev gospoda Musonija „Il Popolo di Trieste“ ni posnel. Zakaj ne?!

Italija

Proslava obletnice smrti kralja Humberta
 RIM, 29. Danes predpoldne ob 8.30 je bral v panteonu mons. Beccaria mašo po pokojnem kralju Humbertu I. Pri maši so bili kralj, kraljica-mati, dvorsko osebje, naučni minister Gentile, prefekt, kvestor in društvo preostalih vojakov iz vojne, ki je prišlo s svojo zastavo. V teku predpoldneva je bilo položenih mnogo vencev na grob pokojnega kralja.

Obnoveitev pogajanj z Italijo

RIM, 29. Kakor javljajo listi, se bodo jugoslovensko-italijanska pogajanja glede ureditve reškega problema dne 31. t. m. obnovila. Delo paritetne komisije se bo nadaljevalo v torek v palači Chigi. Smatra se, da je prišlo med italijansko in jugoslovensko vlado do sporazuma. Koliko je na tem resnice, se bo pokazalo šele drugi teden.

Prestolonaslednik v Zadru

ZADER, 30. Sinoči je pristala v tukajšnji luki jahta „Jola“ s prestolonaslednikom Humbertom na krovu. Ker je bila večeraj ravno obletnica tragičnega umora kralja Humberta, se je prestolonaslednik izkazal šele danes.

Zborovanje italijanske pomorske zveze

ZADER, 30. Včeraj se je otvorilo v tukajšnjem Verdijevem gledališču 22. zborovanje italijanske pomorske zveze. Navzočni so bili zastopniki civilnih in vojaških oblastev, ogromno število zborovalcev in mnogo drugih ljudi. Zadržki župan dr. Fabiani je pozdravil zborovalce v imenu mesta Zadra.

Kriza v poplarski stranki. — Izstop senatorja grofa Grosoli-ja

RIM, 29. Kriza v poplarski stranki postaja v vsakem delu globlja in prve posledice izključitve nekolic poslancev desnice so se že začele pojavljati. Najznačilnejša med njimi je izstop senatorja grofa Grosoli-ja iz poplarske stranke. Svoj korak je naznanil predsedniku poplarskega triumvirata s sledečim pismom: „Dragi Rodolfo! Prosim Te, da vzameš na znanje moj izstop iz italijanske poplarske stranke, s katero čutim vedno da soglašam, kolikor se tiče programa, toda se z vsakim dnem bolj oddaljujem od nje, kar se tiče njenega zadržanja. Moj izstop pomeni

da bodo sledili njegovemu primeru tudi drugi senatorji, ki so podpisali gorimenjeno poslanico. Polemike med „Corriere d'Italia“ in „Popolo“, ki je glasilo večine poplarske stranke, se nadaljujejo z naraščajočo silo. Seveda se s krizo v poplarski stranki bavijo tudi vsi drugi rimski listi, naglašajoč ogromni pomen Grosoli-jevega izstopa za nadaljno usodo stranke.

Fašizem in Splošna delavska zveza — Odločitev na shodu S. D. Z. od 24. avgusta

RIM, 29. Današnja „Tribuna“ objavlja pogovor, ki ga je imel njen milanski dopisnik z Azimonti-jem, ki je eden izmed vplivnejših voditeljev Splošne delavske zveze. Azimonti je predvsem naglasil, da ne bo nikake odločitve o vprašanju sodelovanja s fašistovskimi sindikati pred 23. in 24. avgusta, ko se bo vršil shod Splošne delavske zveze. V organizaciji sami je samo ena struja, t. j. ona, ki jo predstavlja D'Aragona. Na vprašanje, ali je res, da bodo v slučaju, da pride do sporazuma, morali izstopiti iz maksimalistične stranke oni voditelji, ki ji pripadajo, je rekel Azimonti, da to vprašanje nikakor še ne obstoja. O fašistovskem sindikalizmu je rekel, da še ni pokazal, ali bo obsegal gospodarje in delavce ali se bo nagnil k delavstvu. V tem poslednjem slučaju bi bil sporazum zelo lahek, medtem ko bi se Splošna delavska zveza nadalje borila proti njemu, ako se bo dal obvladati od gospodarjev.

Predpogoj za sodelovanje in sporazum med K. D. Z. in fašistovskimi sindikati je torej ta, da bi slonel na izključno delavskem programu. Splošna delavska zveza je še močna organizacija, da si je pretrpela precej izgub. Večinoma so izstopili poljedelski proletarci, ki so se valed sedanjega gospodarstvenega položaja morali priključiti k organizacijam, ki so jih ustanovili gospodarji. Bistva večja vprašanja je v tem, da se doseže popolna svoboda organizacije, tako da bi fašistovski sindikati in Splošna delavska zveza mogli ob medsebojnem sodelovanju delati za gospodarstveno povzdigo dežele.

Jugoslavija

Pred rekonstrukcijo vlade — Vujičić in Trifunović umaknila ostavko

BELGRAD, 29. Včeraj dopoldne so posetili predsednika vlade Nikolo Pašića Ljuba Jovanović, Marko Trifunović in Milorad Vujičić. Razpravljali so o krizi vlade, ki je nastala v burnih sejah radikalnega kluba. Milorad Vujičić je bil naprosen, naj umakne svojo ostavko. Da se reši to vprašanje, je bila sklicana za popoldne seja vlade, katere se je udeležil tudi predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović. V glavnem se je govorilo o prenosu kabineta, zlasti pa o ostavki ministrov Markovića in Trifunovića. Po daljši razpravi sta Vujičić in Trifunović umaknila svoji ostavki, dočim je Laza Marković vztrajal pri svoji demisiji, zahtevajoč zadostno število zalitev, ki mu jih je povzročil post. Ranković. Nato se je razprava prekinila.

Predsednik vlade Nikola Pašić je izjavil, da izvrši do ponedeljka izpolnitev kabineta. Za kandidata ministra pravde se imenujeta Velja Popović in Boža Maksimović.

„Politika“ javlja: Izstop dr. Laze Markovića iz vlade se ni izključen. Istotako se smatra položaj Milorada Vujičića za nesiguren. Vlada je včeraj v šifrirani depesji javila kralju na Bled listo novih ministrov, med katerimi se imenujejo tudi Dragutin Kojić, Milan Simonović in Vojislav Janjić. Ne ve se pa, kako so razdeljeni portfelji. Pričakuje se pristanek kralja, nakar izvrši Pašić rekonstrukcijo. Kakor se čuje, ostane tudi Krsta Miletić še nadalje v vladi, vendar bi njegov resort prevzel Milan Simonović, on sam pa ministrstvo poljoprivrede.

Vojnaška afera

BELGRAD, 29. Tekom včerajšnjega dne se v zagrebški vojniški aferi ni doznalo ničesar novega. V Karlovcu je bil aretiran neki bivši avstrijski častnik, za katerega ime se še ne ve.

Preiskava pri „Hrvatskem listu“

BELGRAD, 29. Belgrajska „Pravda“ je prejela brzojavko iz Osjeka, da so sinoči ob 22. prišli v uredništvo „Hrvatskega lista“ major Stanković, kapetan Marković in pomočnik šefa policije v spremstvu šestih vojakov, šestih policistov in treh policijskih agentov in izvršili tam preiskavo. O uspehu preiskave ni nič znane.

Albanija izgnala komitala Čauveva

BELGRAD, 29. Minister zunanjih del je dobil od albanske vlade obvestilo, da je albanska vlada izgnala znanega bolgarskega komitalskega vojvodo Petra Čauveva, ki je zadnje dni napadal jugoslovensko ozemlje okrog Ohrida.

Zastopniki sovjetske vlade v Belgradu

BELGRAD, 29. V petek in soboto se je v belgrajskih političnih krogih kakor tudi v javnosti govorilo, da pridejo v Belgrad zastopniki ruske sovjetske vlade. Zatrjevalo se je celo, da kupijo hišo v Kirdžalijevi ulici, kjer bi se moglo naseliti poslaništvo sovjetske vlade. Izkazalo pa se je, da ne ostanejo v Belgradu, temveč so prišli samo, da prosijo jugoslovensko policijo za tranzitni vizum za nekega ruskega zastopnika, ki namerava potovati preko Jugoslavije.

Rusija

Objava preuredbe ruske ustave

MOSKVA, 30. Listi objavljajo popolno besedilo preuredbe ustave in povdarjajo pomen garancij posameznim narodom za njihov avtonomen razvoj. V uradnem imenu federacije socijalističnih in sovjetskih držav (S. S. S. R.) ne nahajamo besede ruska. Vsaka zvezna država sme izstopiti iz federacije, kadar hoče. Vsi narodi so zastopani v zbornici narodov po enakem številu zastopnikov in brez soglasanja te zbornice ne bo mogel noben zakon stopiti v veljavo. Skupnih ministrstev je 10, ministrstva za notranje stvari, justico, javno šolstvo in za poljedelstvo bodo pa obstajala v vsaki državi, ker zastopajo posebne interese, ki se morajo urejevati na podlagi absolutne avtonomije.

Rusi proti Švici

MOSKVA, 30. Zveza ruskih kovinarjev v Evropi je bila povabljena na mednarodno zborovanje kovinarjev v Švici. Radi ruskega bojkotiranja Švice so Rusi odrekli udeležbo na tem zborovanju ter predlagali, da bi se kovinarji sešli v kaki drugi državi.

Bolgarska

Nova bolgarska vlada bo izpolnila mirovne pogodbe

SOFIJA, 30. Ministreški predsednik Cankov se je podal v Varno, kjer je imel velik političen govor, v katerem je razvil program svoje vlade ter protestiral proti obrekivnim vestem nekaterih zainteresiranih krogov, da je nova vlada vzela krmilo države v roko, ker hoče uresničiti svoje težnje po masševanju. V nasprotju s temi vestmi, je rekel Cankov, vidi nova vlada v izvršitvi mirovnih pogodb temelj svoje politike in nihče v Bolgarski ne misli na vojno. Minister Cankov je potem razložil načrt za zboljšanje notranjega položaja potom poljedelskih in industrijskih zakonov. Na koncu svojega govora je ministrski predsednik pozval vse zdrave sile domovine in povabil stranke desnice in levice, da podpirajo vlado pri njenem delu za rešitev države s tem, da onemogočijo povrnitev stare vladavine.

Tajne organizacije na Bolgarskem ne obstojajo

SOFIJA, 30. Bolgarska brzojavna agencija objavlja sledeče poročilo: Vest nekaterih inozemskih listov, da so prišla bolgarska oblasna na sled tajnim organizacijam kmetov, ki so hoteli pod vodstvom bivšega poslanika v Pragi Daskalova vreti sedanjo vlado in vzpostaviti diktaturo, so brez vsake podlage. Ravnotako so neresnične vesti o aretaciji, ki da so se izvršile v zvezi s temi odkritji. Po prevzetju vlade s strani Cankovega kabineta ni prišlo do nikakih aretacij, razen tistih, ki so se izvršile naslednjega dne po revoluciji proti osebam, ki so se zoperstavile novi vladavini. Število teh pa je neznatno.

Nemčija

Nedoljske komunistične manifestacije potekle z mirnim izmenamirno po vsej Nemčiji — Proglas nemške vlade na narod

BERLIN, 30. Za včerajšnjo nedeljo so komunisti, kakor znano, napovedali manifestacije po vsej Nemčiji proti nacionalističnim organizacijam in tudi proti sedanji vladi. Vlada je prepovedala zborovanja na prostem ter izdala proglas na narod, v katerem ga poziva k vztrajnosti. Med drugim pravi proglas, da je sedanjega neznoznega gospodarskega položaja v Nemčiji kriva le zasedba Porurja, oziroma zavlačevanje rešitve odškodninskega vprašanja.

In res strogi vladni ukrepi za javni red ter proglas na narod niso ostali brez uspeha. V Berlinu in vseh glavnih industrijskih središčih Nemčije in v zadesnem ozemlju so sicer priredili komunisti večja zborovanja, toda v zaprtih prostorih. Po zborovanjih so se hoteli postaviti v vrste, da bi demonstrirali po mestih, policija pa je z lahkoto razgnala demonstrante. Le iz mesta Neuruppin na Pruskem prihaja vest, da so se vršili v soboto po mestu precejšnji izgredi. Po zborovanju je množica kakih 4000 ljudi plenila po trgovinah, nakar so demonstrantje v bojem redu odkorakali proti mestni jetnišnici, da zahtevajo izpustitev jetnikov. Varnostno oblastvo je takoj telefoniralo v Potsdam po pomoč. Okoli 23. ure so demonstrantje hoteli naskočiti ječe. Policija je skušala prestrašiti napadalce s streljanjem v zrak; toda ko ni to ničesar izdalo, je otvorila ogenj na množico. Napadalcu so prestrašeni zbežali ter pustili na mestu 2 mrtva ter 7 ranjenih. Nedelja je potekla čisto mirno.

5.000.000 mark za eno liro šterlino

LONDON, 29. Včeraj je bilo treba plačati na borzi 5.000.000 mark za eno liro šterlino; še pred enim mesecem si lahko kupil eno liro šterlino s 500.000 markami.

Številne aretacije v Kölnu

KOLN, 30. Socijalistična „Rheinische Zeitung“ poroča, da je bilo aretiranih 20 radikalcev desnice, ki so bili člani prepovedanih organizacij; nadaljne aretacije so v teku. Med preiskavo na stanovanjih aretirancev je bilo zaplenjenih 250 kg dinamita.

Strela ubila duhovnika pred altarjem

BUDIMPESTA, 29. Te dni je v mestu Nyregyhaza udarila strela v tamošnjo protestantsko cerkev ter ubila pastora, ki je ravno opravljaj službo božjo.

Konferenca v Sinaji

Otvoritev konference v Sinaji

BELGRAD, 29. Včeraj so se sestali predstavniki male entente v Sinaji. Dr. Ninčić je dospel o polnoči. Tekom dneva so ga sprejeli Bratianu, Duca in člani vlade. Nato je bil v avdiciji pri kralju Prvo zasedanje konference je bilo otvorjeno že včeraj.

„Politika“ prinaša iz Bukarešte vest, v kateri pravi, da bo razen ostalih vprašanj, ki se bodo razpravljala na konferenci male entente v Sinaji, grški poslanik v Bukarešti predlagal dr. Ninčiću in Ducu, naj se ustanovi novi balkanski blok, v katerem bi bile zastopane Jugoslavija, Rumunija in Grška. Novi blok pa ne bi imel zveze z malo entento, ker je stvorjena ta na podlagi trianonske pogodbe. Balkanski blok bi bil nezavisen in stvorjen na podlagi neillyske pogodbe. Mala ententa čuva mir v Srednji Evropi na podlagi trianonskega dogovora, balkanski blok pa bi čuval mir na Balkanu na podlagi neillyske pogodbe.

PRAGA, 29. Rumunski zunanji minister Duca je izjavil posebnemu poročevalcu „Prager Presse“ v Sinaji, da bodo na konferenci razpravljali ne le o splošnem položaju v Evropi, temveč tudi o posebnih interesih treh zaveznikov držav. Na dnevnem redu konference je tudi posojilo Madžarske, odnošaji do Bolgarske, razmerje med Poljsko in Grčijo ter zlasti stališče male entente k vprašanju, ki so na dnevnem redu prihodnjega zasedanja Zveze narodov. S temi razpravami in z resolucijami pri tem zasedanju Zveze narodov bo mala ententa postala važen faktor v evropski politiki, zlasti ker deluje skupno z velikimi zavezniki na mirni obnovi Evrope. Odnosaji med Čehoslovako in Rumunijo so najpristnejši. V bodoče bodo obstojali le skupni interesi obeh držav.

SINAJA, 29. Poljska je naprosila Rumunijo in Jugoslavijo za posredovanje v vprašanju Javorine. Poljski zunanji minister bo imel v nedeljo ali v ponedeljek v Sinaji priliko razpravljati o tem z zastopniki male entente, vendar pa se ta poizkus Poljske presoja zelo skeptično. Kot kandidat za Zvezo narodov se smatra dr. Beneš, čigar izvolitev je skoraj zagotovljena, ker je bo do podpirale tudi velesile. S tem se bo skušal preprečiti lanski neuspeh male entente v Zvezi narodov.

Namenj konference

BELGRAD, 29. Predno je odpotoval zunanji minister Beneš na konferenco v Sinajo, je izjavil, da je prepričan, da bo konferenca rodila dobre sadove. Ze precej časa se je čutila potreba, da se izmenjajo misli med zastopniki male entente, in ta potreba je postala toliko bolj živa danes, po sklenitvi miru v Lausanni in pred zborovanjem Društva narodov.

PRAGA, 29. Tukajšnje časopise se zelo bavi z vprašanjem konference v Sinaji. Glede sporeda konference pravijo „Narodni listy“, da je zanimivo, da bo konferenca odvijena istega dne, kakor je Avstrija pred 9 leti napovedala Srbiji vojno; konferenca bi morala torej v prvi vrsti stremeti za tem, da kolikor mogoče odpravi zla, ki jih je rodila vojna. Kar se tiče odškodninskega vprašanja, pravi list, je gotovo, da se mala ententa zelo nagiblje k francoskemu stališču ter priznava brez vsakih pomislekov pravice Francije. Čedalje bolj se utrja prepričanje, da je rešitev odškodninskega vprašanja v tesni zvezi s poravnavo medzaveznikovih dolgov. Mir v Lausanni je prinesel Turke v Evropo; dejstvo, ki je velikega pomena posebno za Jugoslavijo. Na dnevnem redu bo gotovo vprašanje mednarodnega posojila Ogrski.

Ostali listi se strinjajo v glavnem v tem, da bo naloga konference, da se bolj utrdi gospodarske zveze med članicami male entente. V ta namen bo morala konferenca urediti trgovske odnose med prizadetimi državami, poskrbeti za medsebojno sodnijsko zaščito ter odpraviti potnih listov za potovanje v posamezne države.

Prva seja konference — Mednarodno posojilo Ogrski — Poljska in Grška ne vstopita še v malo entento

SINAJA, 30. V soboto popoldne je ministrski predsednik Bratianu otvoril konferenco s kratkim nagovorom. Glede mednarodnih pogodb so udeležniki konference izrazili mnenje, da jih države morajo izpolniti. Med razpravo o mednarodnem posojilu Ogrski sta zunanja ministra Beneš in Duca izjavila, da se pravice do jamstev lahko odvzamejo, da se na ta način lažje olajša breme Ogrski; tedaj pa je vstal Ninčić ter zahteval še novih jamstev. Izjavil je, da se ne more prej obvezati, dokler ne prejme navodil iz Belgrada, nakar bo konferenca lahko sklepala tozadevno.

Čehoslovski zunanji minister Beneš je poročal o vtisih svojega potovanja v Pariz, London in Bruselj. Kar se tiče moratorija, je prišlo med predstavniki Čehoslovaške in Rumunije do precejšnjega navzkrižja, ki pa se bo med prihodnjimi seji gotovo poravnalo.

Glede vstopa Poljske in Grške v malo entento je konferenca zavzela čisto jasno stališče, da bi bil vstop zankrat še preuranjen. Med nadaljno razpravo je konferenca proučila spored prihodnjega zasedanja Društva narodov; dosežen je bil popoln sporazum glede vseh točk dnevnega reda. Ravno tako so se predstavniki male entente sporazumeli o stališču poslednje napram zaveznikom. Glede Bolgarske so bili posamezni člani konference mnenja, da

je treba še počakati, kake rezultate pri-
nese sedanja bolgarska politika. Ob 20.
uri je predsednik zaključil prvo sejo.
Pred uradno sejo se je Beneš dolgo časa
pogovarjal z Ninčevićem in Ducom. Predpol-
dne ga je sprejel kralj Ferdinand, katere-
mu je Beneš izročil čehoslovski red be-
lega leva.
Tu sem je prisel bivši poljski pover-
jenik v Pragi g. Piz, ki je prejel nalog od
svoje vlade, da spravi na konferenci male
entente na tapet vprašanje Javorine; toda
tu prevladuje splošno mnenje, da se mu to
ne bo posrečilo.
Vzmemirjenje na Madžarskem
BUDIMPEŠTA, 29. »Pester Lloyd« piše

o sinajski konferenci, da se je mala en-
tenta sestala v Sinaji sicer s pretvezo obič-
ajnih vsakoletnih konferenc, pravi vzrok
pa obstoja v dejanskem nasprotju med
državami male entente, ker si hoče ta
ene strani Čehoslovaška in Jugoslavija za-
jamčiti pomoč Rumunije proti Madžarski,
dočim želita na drugi strani Poljska in Ru-
munija pridobiti obe drugi državi za nastop
proti Rusiji, o čemur prvotno v Pragi in
Belgradu niso hoteli ničesar slišati. Poleg
tega hoče belgrajska vlada dobiti od ostal-
ih držav podporo za nadaljno nasilno po-
litično proti Bolgarski. Na konferenci se bo
razpravljalo tudi o vprašanju vstopa Polj-
ske in Grčije v malo entento.

DNEVNE VESTI

Kdo je za svobodo?

V enem svojih zadnjih govorov v parlamentu
je g. ministrski predsednik Mussolini — zavra-
čajoč razne kritike — izjavil, da zahteva pre-
bivalstvo od njega vse možno, samo ne —
svobode. Sprito se izjave utegne zanimati
naslednji sklep sekcije Sassari sardinske «ak-
cijske stranke»:

«Seksija Sassari sardinske akcijske stranke
je — po proučitvi zadnjih parlamentarnih iz-
jav — ugotovila, da se je gospodu ministr-
skemu predsedniku glede ljudstva v Sardiniji
podtaknila pomota. Sardinci ne zahtevajo
samo ceste in melioracijska dela, marveč
tudi — in to nič manj, nego druge pokrajine
Italije — svobodo! Dokaz za to so štiriletni
boji sardinske stranke. Ne zahtevamo tu raz-
zgradnost, pač pa sodočevanje o lastni usodi
in svojih dolžnostih, in pa možnost za njih iz-
vrševanje. Zahvaljujemo se poslancu Cao, Ma-
stini in Lussu, ki so tudi na zadnjem zasa-
danju zbornice izrazili mnenje stranke, nastalo
iz tradicije najčistejše svobode. Poslanca
Lussu prosimo, naj ne odstopi, ker bi mogli
njegov odstop le škodovati, v tem trenutku,
ko zastopniki sardinskega ljudstva razvijajo
v parlamentu toliko zvestoto prepričanja in
toliko silo misli.»

Siepec o barvah

Prejeli smo: Minule dni sem imel priliko
obiskati vipavsko dolino. Med drugim sem
obiskal tudi sestro pok. našega pesnika Simo-
na Gregorčiča. Ob tej priliki sem naletel na
mladega posestnikovega sina, ki me je zelo
iznenadil s svojim nastopanjem proti — Sr-
bom. Vprašal sem mladega C., ali on sploh
pозна Srbe od blizu in ali je občeval z njimi.
Rekel mi je, da je ob priliki sokolskega iz-
žeta bil v Osijeku in drugih jugoslov. mestih.
Slična sodba o Srbih in o jugoslaviji sploh
se sliši čisto od ljudi, ki so brez potrebe be-
žali tja, in ker niso našli tam »Amerike«, si
pomagajo z blatenjem posede, iz katere jedo!!
To je po mojem skromnem mnenju sodba
siepev o barvah. Poznam namreč precej do-
bro razmere tam v sosedni državi, ker sem
bil osebo tam in ker imam tam sorodstvo in
nebroj prijateljev.
Srbe napada oni, ki jih ne pozna ali pa oni,
ki je zapeljan po zlobnih kalilih miru in
sprave med brati za mejo.
Mi vsi vemo da se danes nikjer na svetu
ne cedi mana in da je treba krvavo delati,
da se more pošteno živeti, a da bi meni kdo
Srbe slikal kot strahove, dasi jih jaz bolje
poznam nego marsikateri zabavljač, je zelo
zelo neumno! Gotovo, da to tudi med Srbi
dobri in slabi ljudje, kar je povsem naravno!
Da bi bili pa res taki za kakršne jih opisuje
posestnikov sin »proletarec«, tega mu ne bo
verjel nikdo in najmanj jaz, ki sem bogataš.
(Imam namreč vse ceste odprte in smem celo
svobodno dihati!)
Bodimo resni! Ne sodimo o stvarih, ki jih
ne poznamo in ne pobirajmo gojnice po raz-
nih strankarskih časopisih. Najzlastneje je,
ako človek v nevednosti ali celo iz zlobe
obrekuje svoje sode ali pa celo sorodnike!
Saj nas dovolj obrekujejo drugi, ne pa da
se grizemo še mi sami v edino zabavo tujcem!
Brejski.

Važno za delničarje Jadranske banke

«Banca Adriatica Trieste» je poslala listu
»Osservatore Triestino« in nekaterim jugo-
slavenskim listom sledečo objavo katero po-
smenjemo v interesu delničarjev Jadranske
banke:
V smislu sklepa občnega zbora se opozar-
jajo delničarji, ki se hočejo poslužiti podelje-
ne pravice na subskripcijo novih delnic, da
se morajo te pravice poslužiti do **četrti 4.
avgusta t. l.** Svoje stare delnice morajo z la-
stnoročno podpisanim podpisom delnic v dveh
izvodih predložiti pri sedežu Banca Adria-
tica, Trieste, Via S. Nicolò 9, pri njenih po-
družnicah v Opatiji in Zadru, ali pri Jadranski
Banki v Belgradu in njenih podružnicah v Ju-
goslaviji, ali konečno pri Adriatische Bank na
Dunaju. Obenem morajo za vsako delnico,
ki jo hočejo subskribirati, vplačati znesek
lir 200. Proti taki predložitvi delnic in ome-
njenem vplačilu se jim bo izročiločasno po-

beni Matica, ki je kljubovala do sedaj
vsem vihram in trdnjo vztrajala pri svojem
neumornem delovanju, je s svojimi nešteti-
mi prireditvami dokazala pravico do svo-
jega obstanka, čemur odgovarja dolžnost
naših ljudi, da jo smotno in moralno pod-
pirajo. Bil bi neodpustljiv greh, ako bi se
to društvo, ki ga moramo šteti med naša
najkulturnejša, prepustilo svoji usodi; zato
naj vsak član Glasbene Maticе smatra za
svojo dolžnost, da pridobi društvu nove
člane.

Društvene vesti

S. D. A. ima v četrtlet izredni občni zbor s
sledenim dnevnim redom: 1) prejemba pravil,
2) dopolnitev odbora, 3) slučajnosti.
Opozorjamo, da se ta dan sprejemajo prigla-
sitve k dirki v Razdrim.
— Danes ob 19.30 redna odborova seja.
Predsednik.

Iz tržaškega življenja

Zagoreten dogodek v ulici Concordia. — En
fašisti ranjen. Pred sinočnjim okoli 1 ure po
polnoči je bila rešilna postaja telefoničnim
potom obveščena, da se v ulici Concordia na-
haja neki mladenič, ki nujno potrebuje
zdravniške pomoči. Zdravnik, ki se je s služ-
benim avtomobilom podal na označeno mesto,
je našel tam vojaka fašistiške milice Petra
Radanich, stanujočega v isti ulici v hiši št. 19.
Mladenec je imel na levi nogi pod kolonom
rano, povzročeno od krogle iz samokresa.
Krogle je, sodeč po smeri rane, priletela od
zadaj ter obšla v nogi blizu pisalnice. Zdrav-
nik je ranjenca obvezal rano ter ga dal nato
prepeljati v mestno bolnišnico. Tam je Radan-
ich povedal policijskemu agentu, da je, ko se
je vračal domov, v bližini svojega doma
srečal na ulici dva neznanca, ki sta se pre-
pirala med seboj. Naenkrat je eden izmed
prepirajočih izvel samokres ter začel stre-
ljati kakor besem okoli sebe. V istem hipu je
Radanich začutil skeleto bolečino v nogi; za-
pazil je, da je ranjen. Ko sta neznanca
čula boleste klice ranjenca, sta jo urno po-
pihala. Kmalu potem so dospeli na lice mesta
orožniki, ki so obvestili rešilno postajo.
Policijsko oblastvo se trudi, da pojasni do-
godek, oziroma, da zasledi ranilca, a do sedaj
so bila tozadevna poizvedovanja brezuspešna.
Sedem možkih proti eni ženski. Včeraj zjut-
raj je neki mladenič spremil v mestno bol-
nišnico zasebnico Amelijo Matcovich, staro 23
let, stanujočo v ulici Montecucco št. 14. Zen-
ska je imela številne poškodbe po glavi in po
obrazu. Zdravnik je spoznal poškodbe za pre-
cej nevarne, ker je močnejše, da ima zlomljeno
spodnjo čeljust, na kateri je imela veliko bun-
ko. Matcovicheva je povedala, da jo je v ul.
Pasquale Besenghi, po kateri je šla v sprem-
stvo mladeniča, ki jo je pozneje spremil v
bolnišnico, napadla sedem mladeničev. Začeli
so jo brez vsakega poviča pretepati. Ko so
videli, da se je uboga ženska zgrudila na tla,
so jo junaki odkurili.
Čudni dogodek je bil naznanjen na kvartir-
Orožniki se trudijo, da ugotovijo, če izjave
Matcovicheve popolnoma odgovarjajo resnici
ter da zasledijo napadalce.
Mal požar. Pred včerajšnjim popoldne
je začel iz neznanih vzrokov goriti mal gozdič
nad Cedažom v Barkovljah. Ogenj, ki je uni-
čil drevje in grmovje v površini približno
1000 kv. metrov, so pogasili tržaški gasilci,
ki so bili telefoničnim putem poklicani na
lice mesta. Škoda je neznatna.
Pisalni stroj ukraden. Neznani zlikovci so
s pomočjo ponarejenih ključev splazili v pi-
sarno trdnje Ivana Tranzin ki se nahaja v ul.
N. Macchiavelli št. 9 ter odnesli pisalni stroj
vreden 1500 lir. — Tatvina je bila naznanjena
na kvartir.

Truplo zastrupljene ženske najdeno na pro-
seki cesti. Včeraj predpoldne je neki mož,
gredoč po proseči cesti nad Barkovljami, našel
kraj ceste truplo mlade ženske. Neznanka je
imela usta ožgana od neke jedke tekočine in
ni kazala nobenega znaka življenja. Očitno
se je bila zastrupila. O dogodku so bili ob-
veščeni orožniki, ki so se nemudoma podali
na lice mesta. Ti so truplo strážili dokler ni
prišla na lice mesta sodna komisija, ki je
ugotovila, da je neznanka umrla pred več
urami vsled zastrupitve. Pri zastrupitvi
niso našli nobenega dokumenta, na podlagi
kateriga bi jo bilo mogoče identificirati. Tru-
plo so prepeljali v mrtvašnico mestne bol-
nišnice. Samomorilka je stara približno 24 let,
ima temnorjave lase in nosi temno obleko.
Nezgodna brezposelnega urarja. Brezposelni
urar Josip Miheuz, star 25 let, stanujoč v
Rojanu - Scala Santa št. 202, je včeraj zjutraj
popravil v stojem stanovanju neko uro, da
bi zaslužil par lir. Pri tem delu je rabil pla-
men vinskega cveta. Komaj pa je prižgal
steno, se je vnel vinski cvet v posodi, ki mu
je služila v to svrhu. Posoda se je razpočila
in goreči vinski cvet je pljusnil mladeniču
v obraz ter ga požropil tudi po vratu in po
ramenih. Nesrečni urar je zadobil hude ope-
klne. Prvo pomoč mu je podal zdravnik re-
šilne postaje, ki je bil telefonično poklican
na lice mesta. Nato so Miheuza prepeljali v
mestno bolnišnico.

lanu, v Milano se hoče učiti skale in treslji
z glasom. In jaz moram iti z njim.
«Pa otroček! Dovolj, da peljem s seboj
otroka!»
Ne, Vasiliy ne mara otrok. Noče sitnosti
noče nadležnosti. «Saj že tako vlečemo s seboj
osem kovegov» je dejal cinizno.
«In tako sva odpotovala v Italijo — v Ita-
lijo, cilj mojih hrepenetih, otroških sanj...»
In v Milano Vasiliy poj... vedno vidim nje-
gova odprta, okrogla usta... A v meni, v moji
kri se vije strup... zbolim.
In tedaj so se izgubile moje misli... moji spom-
nini so se zmešali... plešejo v mojih možganih
spacen, nenavaden ples...
Vidim črnomodra obličja s preslepljenimi
oči; pijane mladeniče, z yrvjo za vratom,
viseče pod stropom; dečke z zatečenim in ze-
lenkastim obrazom... In med temi vsemi Vasi-
liji, ki poje!
Poje skale, tresljuje z okroglimi in odprtimi
ustni... Vsakotoliko vidim bele pajke... bele
pajke, ki tekajo po rudečem prešuvu... So to
moje roke... ki me strašijo... Imam vročinsko
bolezen. — In Vasiliy poje.
«Vasiliy, zakaj poješ? Ne poj, ne poj!»
«Ne, ne pojem, drage. Ti si le domišljuješ.
Bred... Imaš mrzlico. Bodi dobra, bodi do-
bra!»
«Vasiliy, kje je moj otrok?»
«Je doma, v Kijevu, z babico... dobra babica
ga tako neguje.»
«In midva, kakaj nisva pri njem? Kje smo?»
«Sva v Pegli, drage.»

Octovo kislino je pila. Včeraj predpoldne
je vdova Amalija Stermin, stara 25 let, stanuo-
joča v ulici Sterpetto št. 6, izpila v svojem
stanovanju s samomorilnim namenom neko-
liko octove kisline. Njeno stokanje je privabilo
v stanovanje sode, ki so, uvidevši kaj se je
zgodilo, poklicali na lice mesta zdravnika re-
šilne postaje. Ta je hotel ženski izprati želodec,
toda Sterlinova se je tej operaciji z vsilo uprla.
Zdravniku ni preostajalo druga-
ga, kakor da je dal zastrupljeno prepeljati
v mestno bolnišnico. — Zdi se, da si je ho-
tela mlada vdova vzeti življenje radi nesrečne
ljubezni.

Vesti z Gorliškega

Sestanek v Komnu. Za soboto, dne 4. avg.
ob 10. uri dop, je sklical na pobudo Sloven-
skega kmetijskega društva Zveza slovenskih
županstev župane in zastopnike občin kome-
nskega, sežanskega, ajdovskega in gorliškega
sodnega okraja, ki imajo skupna, občinska
zemljišča, v Komen. Sestanek se bo vršil v
dvorani g. župana Žigona. Edina točka dne-
nega reda bo: Agrarni urad in delitev občins-
kega zemljišča. Dolžnost vseh prizadetih ob-
čin je, da pošljejo svoje uradne zastopnike
na ta sestanek.

Konvikti »Francesco Skodnik« v Tolminu.
Ravnateljstvo konvikta javlja: Prošnje za
sprejem v konvikt »Franca Skodnika« se
morajo vložiti ravnateljstvu do 5. avgusta t. l.
Prošnje morajo biti kolkovane z dvema li-
rami in za one učence, ki niso bili še v kon-
viktu, morajo biti opremljene s sledenimi spri-
čevili: rojstni list, potrdilo o italijanskem drž-
avljanstvu, zadnje šolsko spričevalo in zdrav-
niško spričevalo, ki potrjuje, da je gojenec
zdrav na duši in telesu in sposoben za skupno
življenje.

Učenci, ki so že bili v konviktu, naj vložijo
samo prošnjo za sprejem brez navedenih li-
stov. Prošnje se mora priložiti znamka za 1 l.
za odgovor. Mesečina znaša 200 lir.

DAROV

Za podružnico »Sol. društva« pri Sv. Ivanu
darujeta g. Terezijska Mlač L 5, g. Ludvik Mo-
dic dobiček balinca L 2; skupaj L 7. Srčna
hvala!

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krome	0.10	0.15
avstrijske krome	0.0815	0.0825
čehoslovške krome	67.75	68.25
dinarji	23.80	24.10
leji	11.75	12.25
marke	0.0025	0.0035
dolarji	22.45	22.95
francoski franki	134.75	135.25
švicarski franki	406.	410.
angleški funti papirnati	105.50	105.60

Poslano*)

Ginjen vsled prisrčnih manifestacij ob
prilici svojega odhoda, se zahvaljujem iz
dusa srca vsem gg. uradnikom in asistentom
»Mehanične predilnice v Ajdovščini«, od
katerih bom hranil najlepše spomine.
(431) Edvard Steпка.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja urad-
ništvo le toliko kolikor mu zakon velja.

Mali oglasi

SINGERJEV šivalni stroj se prodaja na obroke,
kupujejo se stari stroji, sprejemajo se po-
pravila. Acquistotto 25. 1062

PODURADNIK v pokoju, srednje starosti,
zmožen pisarniških del in jezikov, išče ka-
kršnokoli službo v mestu ali na dežel. Po-
nudbe pod »Poduradnik« na upravnishvo. 1061

V NEDELJO od 16. do 17. se je zgubil kovček
na cesti od hotela Savoia do Podgrada. Po-
šten najditelj je naprosen, da prinese proti
primerni nagradi v Società esercizi auto-
mobili della Venezia Giulia, Trst, via Fa-
bio Severo 34. 1059

HISA pri Sv. Ivanu, s štirimi prostori, prosti
z avtomobil, voda, plin, majhen vrt. L 40.000.
Giacomello, Via Tiziano Veccelio 2, priti-
lje, od 1. do 3. 1060

KLEPARSKA DELAVNICA v Idriji hšt. 158
(v prejšnji ključavničarski delavnici gosp.
Maravca, nasproti gostilne Mahovič). Pre-
vezam vsako stavbeno in galanterijsko
kleparsko delo v mestu kakor tudi na de-
želi. Po naročilu izdelujem vsakovrstno ku-
hinjsko in mlekarstvo posodo, postavno ce-
mentirane mere vseh velikosti. Sprejemam
kuhinjsko posodo v popravilo, ter vsa dru-
ga kleparska dela. Postrežba točna, cene
nizke! Josip Vončina, kleparski mojster v
Idriji. 1058

PLISSE. Delo hitro in natančno, velike in
majhne oblike, podviti, na pahljačo in na
harmoniko. Oliva de Battisti, Via S. Seba-
stiano št. 4-III Trst. Vhod pri prodaji listov. 51

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi
Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

ZLAT, srebrn in papirnat denar se kupuje in
prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via
Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Mon-
cenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 25

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem,
Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Al-
bert, Trst, via Mazzini 46. 855

HISA z vrhom in malim zemljiščem, se prodaja.
Komen 131. 1036

AGENCIJA Fr. Bajt, Gorica, Via Corno 13, I.,
izvršuje občinam in posameznikom pisarni-
ška dela, račune, vloge, prestave in pre-
pise ter posreduje v raznih zadevah. 1038

SOBA, lepa, meblirana, se odda. Via Ginnu-
stica 37, III, 8. 1041

GOSTILNA Spangher v Barkovljah sprejme
pošteno, pridno in sposobno deklo proti
dobri plači in hrani. 1047

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Lju-
bezniva oskrba. Govori slovensko. Zajem-
čena tajnost. Corso Garibaldi 23, I. 1053

KOMPENZIRAN LES ruske breze, velika
partija, se prodaja po ugodni ceni. Molino
Vapore 9. 1055

Posojilnica in hranilnica Pomjan (Istra)

sedaj v Šmarju
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil
v nedeljo, dne 8. avgusta 1923 ob 9. uri
predp. v društvenih prostorih v Šmarju
nad Koprom.

DNEVNI RED:
1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelnikstva in nadzornikstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto
1921 in 1922.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Volitev načelnikstva in nadzornikstva.
6. Slučajnosti.

NB. Ako ne bo zbrano ob določeni uri zadostno
število članov, vrši se občni zbor čez pol ure po
§ 32 zadržnih pravil na istem mestu in z istim
dnevnim redom in bo sklepal brezpogojno. (430)

Stara znana zlatarna

MIH. ZITRIN

Corso Vitt. Em. III. 47
kupi in zamenjuje zlato, srebro in drage
kamne po najugodnejših cenah. — Lastna
delavnica za izdelovanje in popravila vseh
v to stroko spadajočih del. (53)

Potrti nelzmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem, da je naš nad vse ljubljani oče, stari oče, svak

Hinko Grabrijan

v 64. letu, po dolgi in mučni bolezni, danes zjutraj ob 6. uri, mirno v Go-
spodu preminul.
Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo zjutraj s sveto mašo.
VIPAVA, dne 30. julija 1923.

Genovefa, soproga. Stanislav, Karl, sinova. Marija-Ana, Genovefa, Marija
Franciška, Ivana, Friderika, hčere. Iluška, snaha. (433)

ZAHVALA

Družine Burger, Zaletel, Bakarčič, Merlo in Madriz se naj-
topleje zahvaljujejo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem za
izraženo sožalje ob smrti dragega brata, sina, svaka, strica, gospoda

Alojzija Burgerja

Posebno zahvalo čč. duhovščini, pevskeemu, godbenemu in ga-
silnemu društvu, darovalcem vencev in sploh vsem, ki so ga spre-
mili na zadnji poti.

POSTOJNA, 26. julija 1923.

432

PODLISTEK

ANNIE VIVANTI:

KIRKA

Roman Marije Tarnovske. - Poslovenila G. B.

Oj bela cesta nedolžnosti, ki se ne vračaš!
Oj, nežna lučka čistosti, ki se ugasnena ne
zapališ nikdar več! Nisem li jokala za teboj,
ko sem te zgubila pred dvajsetim letom? Za-
lostna in zavistna sem gledala kakor pre-
gnanka moje sorvstnice, vesele in gotove, ko-
rakati ob strani njenih mater, zadevajoč ob
drzni besedi ali ob občudovalnem pogledu.
In zdlo se mi je, da sem nevedna poljubiti
rob njih obleke.

A prišlo je materinstvo, zmagovalno in
odrepujoče. Ponizno in ponosno sem nosila
malo, utripajočo cvetko v sebi; ob vsakem
življenskem utripu sem skoroda omedlevala
od radosti — čiste radosti moje znova posve-
če ženskosti.

Vasiliy bi me lahko izdal, zbežal, me zapu-
stil, jaz ne bi tega opazila.

Bila sem pri svoji materi in v mehkom
obroču njenega objema je našla zavetišče moja
neizmerna zamaknenost.

Povpraševala sem se: kako je mogoče, da
bež ženske od te sreče? Ki plaka in trpijo
v mesecih tega življenja?

Počutila sem se kot mlada, spomladanska
rastlina pograna od močne sile in cvetje.

Zdelo se mi je, da sem več ženska kot so
druge. Ves tisti blagoslovljeni čas je bil
zame veličasten vzdig k veselju: vse, vse mi
je dopadlo, vse me je zamaknilo: od utripajo-
čega pričakovanja do zadnje izpolnitve.

Ko mi je slabotna stvarca — moj sin! —
počival v naročju, sem mislila, da mi zado-
stuje samo on, da mi izpolni življenje.

Ob mojih prsih je čudovito uspeval; vsak
dan bolj zlatolaz, bolj vesel kakor cvetica lu-
nine fantastične legende...

Oh! one majhne roke na mojem licu; in nje-
gove muhe, njegovi vzkliki razlupene grlice!
In te jamice v laktu! In absurda čepica vedno
postrani, in dolga obleka ter nestrpe no-
žice!

Jaz in moja mama sve mu znašli vsak dan
nova imena: imena rož, živali, otroška imena,
sestavljena iz sladkoderen in brezumnih
glasov.

Nisem imela več skrbi, nisem imela več
želja. Kraljevala sem, blela in čist, v para-
dižu materinstva.

VI.

In sedaj so se moje misli izgubile... moji
spomini so se zmešali. Vidim svojo mater z
mojim otrokom v naročju... in jaz v potni
obleki, jokajoča, obupana, se jih oklenem in
jih nočem spustiti, nočem odpotovati! A Va-
siliy postaja nepotprežljiv, Vasiliy je razdražen;
navelical se je biti oče, truden gledati mene,
ki nisem več »Užigalka« pač pa ljubka kot
Madonna v mojej čisti sreči materinstva.

Vasiliy si je vtpepel v glavo, da hoče peti —
ne: hoče se izvežbati v petju. V Italiji, v Mi-